

20 ГОДИНИ ДП ТЮТ ПРОМИШЛЕНОСТ Харманли

Брой единствен. Издава юбилеен комитет

ЧЕСТИТ 20 ГОДИШЕН ЮБИЛЕЙ ТЮТЮНОРАБОТНИЦИ! ЗАВИДНИ УСПЕХИ

Изминаха 20 години от създаването на ДП „Тютюнева промишленост“. Двадесет години неспирен възход на предприятието и колектива ни. Останаха в историята отделните малки частни фирми, жестоката експлоатация на детски и женски труд, изкупуване на безценния тютюн от онеправданите производители.

ДП „Тютюнева промишленост“ днес е едно модерно социалистическо предприятие в него работят над 1 100 души. В последните години се направи нов механизиран цех с 20 разлистващи устройства, където производителността се увеличи двойно и облекчи ръчния труд. Строи се ново депо за 1 000 т. и сушилни за новият сорт тютюн „Бърлей“. Ще се строи нов модерен фермзавод, с автоматично зареждане и дистанционно отчитане, вана за навлажняване и подсушаване на тютюна. Сложиха се нови тегломерни машини по-производителни, за бъдеще които сами ще ошиват балите. Елеваторите, асансьорите, спортните ленти по етажите и още много машини ще навлязат в нашата работа, които ще облекчат труда и увеличат производителността на труда в предприятието ни. Техническият прогрес широко крачи в нашите работни места. Ще се строи нова модерна станция край морето за почивка. Вила и общежитие за работниците, физкултурна

площадка и зала за спортване. Имаме обзаведен лекарски и зъболекарски кабинет, работнически стол. Манипулационните салони са удобни, широки, проветливи, чисти, подходящи за работа за съвременни културни хора.

От няколко години предприятието ни работи по новата система на ръководство и заплащане. Това осезателно се почувства и върху реалните доходи на нашите работници, измени се и отношението им към работа, всеки го чувства като свое и полага по-големи грижи за по-доброто му пред таване у нас и чужбина чрез износа който правим на тютюн.

В последните няколко години в колектива ни навлязоха като живителна струя млади хора, които достойно дават своя принос за още по-добра работа в предприятието ни.

Сега работят 55 бригади, 24 от тях са завоювали звание за комунистически труд, 19 бригади се борят да завоюват това високо звание, 6 бригади работят по законите на работническата чест, 354 души индивидуално са завоювали званието ударник на комунистическия труд, 111 души се борят за това много задължаващо звание, 38 души са носители на значката отличник на министерството, 3-ма души са носители на ордени.

Бригадите изпълняват плановете и на своите патрони, поддържат шевство с плановете.

ри и войници, провеждат всеотпадна културно-масова, просветна и възпитателна работа. Под лозунга „За тебе пеем партия любима“ всяка година традиция стана в предприятието ни да се провежда вътрешен преглед по художествената самодейност която минава на високо ниво.

Под ръководството на партийната организация в предприятието ни постигнаха големи успехи и масовите организации. Профорганизацията, ръководи съревнованието за постигане на още по-добри производствени успехи. Комсомолската организация укрепва и провежда прекрасни инициативи за възпитанието на младежите и стои начело в градската организация. Физкултурният колектив постигна успехи от национален мащаб.

Постигнатите резултати ни радват, но те ни и задължават за още по-прекрасни производствени успехи, за още по-добра културно-масова, възпитателна, просветна и физкултурна работа.

Двадесет години не са голям период, но те направиха коренни промени в нашето предприятие. Нека всеки член на колектива ни, пази и тачи революционните традиции на тютюноработниците, нека се множат повече нашите многобройни големи успехи.

На вас сортировачки, качественички, ферментатори, чистилни, работещи по депата, пълначи, ферментатори, зеленото производство, групни майстори, ИТР и счетоводство, завсички вас, трудови хора, желаем от все сърце нови трудови успехи и много щастие. **Тенчо ЛОЗАНОВ**

Деветки са челниците в производството в ДП „Тютюнева промишленост“. Едни са отличени със златното най-добро в професията, други сребърници, трети отличници — МВТ-а Комня Касабова, Станка Янчева и Цвета Димитрова са носители на ордени.

Първенците — те са гордостта на колектива, златния фонд на предприятието:

на снимката: орденоносците на предприятието.

КОМНЯ КАСАБОВА — носител на сребърен орден на труда

С ЕЗИКА НА ЦИФРИТЕ

С всяка измината година расте икономическата мощ на ДП „Тютюнева промишленост“ в Харманли, задвижват се нови производствени мощности.

През 1947 година предприятието е преработило 1015 тона тютюн.

В 1966 година количеството преработен тютюн нараства на 4982 тона.

През настоящата година ще бъде преработен 4989 тона тютюн. Значително нараства и средносписъчния брой на работниците.

В 1947 година в манипулацията са били заети 367 човека. Сега в предприятието работят 826 тютюноработници.

Средногодишното възнаграждение на тютюноработник през 1947 година е било 630 лв.

Сега годишното възнаграждение възлиза на 1 026 лв.

СТАНКА ЯНЧЕВА — носител на сребърен орден на труда

ЦВЕТА ДИМИТРОВА — носител на сребърен орден на труда

На 28 април 1967 година се навършиха 20 години от създаването на Българския държавен тютюнев монопол. На тази дата бяха очуждени всички движими и недвижими имоти на бившите тютюноотърговци и други лица собственици на тютюневи складове. Значението на това мероприятие на народната власт може да се разбере, като се вземе предвид обстоятелството, че тютюнопроизводството и преработката на тютюневата култура е представлявало и все още представлява един от основните отрасли на селското стопанство и промишлеността, че с тази култура е свързано препитание то на многочисленната армия тютюноработници.

Някога в Харманли се наброяваха над 36 тютюневи фирми, по значителна роля от които са играли: фирмата на Бр Ангеловиз, чието начало датира от 1885 година, фирмата на Петър Дяков от с. Славяново, чий

ГОДИНИ НА ВЪЗХОД

то начало датира от 1910 и за вършва към 1924 година, фирмата „Кудоулу“ от 1911-1912 година, фирмата „Братя Узунюви“, „Братя Кафалиеви“, „Нольо Милковски“, А.Д. „Никотея“, „Братя Фернандес“, „Таб акос“, Кооперация „Балкан“, А.Д. Холтап“, а от по-късните фирми „Григор Бъчваров“, „Лозко Еленски и др. В Харманли са работили и представителствата на такива фирми, като „Женерал дьо Табак“, която е изнасяла за Франция над 300 х. кг тютюн, „Италианска режия“ изкупувала над 500 х. кг тютюн за износ, „Австрийска режия“ към 200 х. кг, „Балкан Табак“ (Германски концерн — Реестма) изкупувала за износ над 300 х. кг тютюн за износ в Германия и др.

Всичко това е събуждало гнев

ва и негодуванието на тютюнопроизводителите и тютюноработниците в гр. Харманли и околността му. Докато при тютюнопроизводителите не е могло да се прояви този гняв, негодувание в открит борба срещу гребителите, то тютюноработниците от рано осъзнават своето положение и поемат верния път на открити класови битки. Харманлийските тютюноработници още през 1919 година излизат на стачна борба в защита на своите интереси под лозунга „Искаме увеличаване на надниците“. Стачката за вършва успешно като се увеличават надниците от 17 на 25 лева — това става във фирмата „Никотея“.

В 1927 година във фирмата „Кабов“, където са работили над 140 души, работниците обявя-

ват стачка също за увеличаване на надниците. Те се надигат срещу доносчика Дочо Нейков, по този случай са извършени арести и уволняване на работници за продължително време. Борбата обаче успява, доносчика е изгонен.

В 1928 година в същата фирма на „Кабов“ работниците се надигат на едnodневна стачка за седемчасов работен ден в предпразничните дни. Стачката завършва също така с успех. В 1931 година във фирмата „Бъчваров“ прави се опит да въведе осемчасов предпразничен ден.

ОТГЛАСИ ОТ МИНАЛОТО

СПОМЕНИ

от
ИВАН ПЕТРОВ

1919 г. 6 000 тютюноработници стачкувахме в гр. Хасково. Стачката се ръководеше от Стефан Кираджиев и Ана Маймунова, която продължи 18 дни. Благодарение на това се увеличиха надниците от 25 на 32 лева. Сформиран бе стачен комитет, който имаше право да взема участие при определяне надниците, назначаване и уволнение на работниците. При провеждане на стачката имаше постовете, които не допускаха да има стачкозаменици. По това време имаше и фондова фурна за крайно нуждаещите се и приходящи работници, на които се даваше по един хляб на член от семейството им. След това се организира железничарската стачка 1919/1920 г. Като подкрепа на железничарите тютюноработниците организираха митинг, на който стана стълкновение с полицията и десет души бяха ранени и един убит.

1920 г. в Харманли като член на стачния комитет, в който бяхме 12 души, организирахме стачка в „Никотей“, която не успя, исканията бяха — повишения на надниците и плащане седмично. Стачката не успя, защото бяха заставени жените на полиците и гърдарите да започнат работа, иначе ще бъдат уволнени мъжете им от работа. Стачния комитет от 12 души не ни приеха повече на работа. Повечето членове на стачния комитет бяха прахници — бежанци от Тракия и един местен харманлиец.

Стачният комитет бе подведен под съд за това, че бе неправилно обвинен че се канели да подпалват склада и три дни бяхме задържани. Съдебният процес не се състоя, тъй като след освобождаването ни от арест повечето се бяха връщали из други градове и на насроченото дело се явиха само двама останали в гр. Харманли.

През есента на 1920 г. около 20 души харманлийци отидохме на работа в гр. Хасково и работихме до пролетта на 1921

год. и след това се върнахме пак в гр. Харманли и постъпихме на работа във фирмата „Зикемус“, а през есента на 1921 г. се принудихме да отидем на работа в гр. Пловдив във фирмата на Методи Иванов Тодев. Тук др. Атанас Стоянов Узунов бе избран за десетник на профсъюзната организация.

През есента на 1922 г. имаше предизборни нелегални събрания провеждани от др. Димо Хаджидимов. В къщата на др. Иван Петров Стоянов се е провело квартално нелегално събрание. По донесение след три дни Иван Стоянов бе викан в участъка на полицията, обаче успява да заблуди началника на полицията, че посетил го е техен роднина от Македония.

След преврата 1923 г. гонени като комунисти на много работници не се даваше работа и бяхме принудени да се укриваме и търсим работа извън гр. Харманли.

През 1924 гох. в гр. Харманли се образува тютюнева кооперация „Балкан“. За да стане член-кооператор е трябвало да се внесе известна сума, която нимаха пари внасяха житото, пък и за да може да работи. През същата година Цанковистите искаха да образуват профсъюзно дружество, но под контрол на властта. Началникът на полицията Васил Златаров разясни на събранията, че чрез властта ще се защитават интересите на работниците. След това събрание наши другари — Жеко Мутафов и Стойно Стоянов и двамата от гр. Хасково проведоха събрания в местността „Харманите“ с 20 души по-будни работници да разясня

ват после на другите каква е целта на властта и да не влизат в тази организация и зато ва тя не бе сформирана.

През 1927 год. се разреши да има работническа партия чрез която по партийна линия се изпрати др. Георги Вангелов да организира и проведе нелегално събрание, на което др. Вангелов ни даде поръчение да образуваме тютюноработническо профсъюзно дружество. След това в по-широк кръг работници — по-прогресивни — се събраха в къщата на Иван Петров Стоянов за образуване на профсъюзна организация и избирание на ръководство, за това бяха избрани: Г. Петров за секретар; Иван Петров — касиер; и членове: Тона Иванова Катърва, Атанас Ст. Узунов, Тончо Василев. Контролна комисия — Георги Маринов, Минка Маринова, Димитър Тевлев и др. Дружеството наброяваше 80 души, разделени на групи на които имаше десетници. Ръководството на дружеството разпредели хората по всички складове да има членове на ръководството за по-резултатна работа.

През 1931 год. в склада на Григор Бъчваров, работодателя бе направил опит да увеличи работния ден бе за почивки, но стачния комитет проведе разяснителна работа и опита на работодателя пропадна.

През 1932 г. бе проведена обща стачка против въвеждането на тонгата, но особени резултати не бяха постигнати, тъй като стачката продължи само един ден, а тонгата бе частично проведена във всички градове.

През 1932 г. по нареждане на партията се проведе най-буρνата демонстрация за гр. Харманли наречена гладния поход за хляб и работа. Под инициативата на тютюневите работници подпомогнати от дребните занаятчи успяхме да изведем на протестен митинг повече от 2 000 души пред Общината. Издигнати бяха три трибуни.

Така манипулираха някога

Снимката е красноречива: При такива условия са манипулирали преди девети септември тютюноработниците.

Беше втората половина на месец април 1929 година, когато един ден завърнала се от училище, майка ми каза, че няма да съм ученица, а ще трябва да почна някъде работа, по неже сме били бедни и сме имали пари. Същият този ден по стълби на работа в склада на „Люмберов“.

Тогава бях на 11 години. Да усоя работата, ми помогна баба Кера и дъщеря й Калина. През тези години и аз съм работила по 9-10 часа на ден. Срещу ниското заплащане и многочасовия работен ден. С въвеждането на тонгата тютюневите работници често обявяваха стачки.

1930 година започна частичното въвеждане на тонгата. Почнаха се стачки по всички фирми. Стачкувахме и ние от фирмата „Фердинандес“. Арестуваха много от стачниците, които аз още не познавах, но разбрах, че те са водачите на тези борби. Спомням си че след ареста на другия ден се вдигнаха всички и се отправиха към полицейския участък нарязвайки възмущението си от действието на полицията и искаха да бъдат освободени арестуваните другари. Сред много протестни рации бях и аз.

През 1938 год. работех пак в кооп. „Тракия“. Председател на кооперацията беше Поп Савов. През февруари и март тютюневите търговци начело с Поп Савов бяха поели борба против харманлийското работническо за по-ниско заплащане на работния ден. Пред събранияте работници той разказа при каквато за момченцето, връбчето и гълъба. Тази приказка той свързваше с нашата борба за

по-големи надници, и това, че и малкото което имаме можем да загубим.

Очакването му обаче не се сбъдна. Само в кооп. „Тракия“ от 100-120 повече от 90 души не дойдоха на работа. И протест тираха против преминаването на заплащане в по-нисък район.

През август същата година се раждаше нов работодател Лозко Еленски, който провали решението на Свиленградските работодатели и реши да манипулира тютюна си при надниците от втори район. Под влияние то на своя брат Лазко Георгиев — стар комунист (сега починал) Лозко взе на работа всички честни и прогресивни работници и комунисти като Величко Янев, Димитър Пенев, Георги Петров и др. такива. Фашистичният управител тогава обвини Лозко в това, че неговият склад е станал гнездо на комунисти. Но той отговори: „Мене не ме интересуват политическите им убеждения. За мене е важно как те работят. Почтено през есента заработиха и другите фирми при втори район. Така ние успяхме в борбата.“

Към 1940-1941 год. работех при Тончо Запрянов с майстор Боян Делчев (сега народен представител). Там бяхме подбрани повечето партийни другари. Боян беше си донесъл и собственото радио, което слушахме по време на работа.

Сега, ние старите харманлийски тютюноработници се гордеем и сме доволни, че макар и много малко в сравнение с големите правове сме дали нещо в борбата на работническата класа за тържеството на победата, на която се радваме сега.

На снимката: Станници тютюноработници от Харманли участвали в стачката през 1919 год.

През 1919 година в склада на братя Ангелови се проведе 4-дневна стачка, която премина успешно и завоювахме 5 лв. повишение на надниците. В стачния комитет участваха Борис Царанкилов, Благой Христов, Атанас Узунов и др. През 1928 година в склада на Дарно Амбранати се проведе едnodневна стачка за излизане на агент-провокатора Дочо Нейков, който беше бит и изгнан от преддъстието. В стачния комитет влизаха Величко Янев, Георги Петров, Елена Недева, Иван Петров и др. През

1930 година се проведе обща едnodневна стачка против тонгата. Съобщение за подготовката и провеждането на стачката получихме от Хасково. Избран бе стачен комитет по складове. Стачката премина успешно. Напусна работата всички работници и работници. В инициативния стачен комитет влизаха Димитър Тянев, Величко Янев, Георги Маринов, Елена Недева, Иван Петров, Василка Атанасова, Атанас Узунов и други. През 1932 година се проведе обща стачка против тонгата, която премина без особени ре-

СПОМЕН

от
АТАНАС УЗУНОВ

зултати, защото продължи само един ден. Тонгата частично беше проведена във всички градове.

През 1932 година по нареждане на Партията се проведе най-буρνата демонстрация в Харманли наречена „Гладен поход за хляб и работа“ под инициативата на тютюневите работници подпомогнати от дребни

занаятчи успяхме да изведем на протестен митинг (сборен пункт при общината) повече от 2 000 души. Издигнати бяха три трибуни заобиколени от жандарми. На първата трибуна говори Димитър Колев (Панаирчето — тогава дпропресивно проявяващ се). Но веднага бе смъкнат от жандармите и закаран в участъка. Тогава аз извиках: „Другари, тръгвайте всички към участъка да освободим др. Колев. Вълчи като един човек тръгнахме по главната улица и полицията беше принудена под натиска на раз

бунтувалата се маса да го освободи. На площада бяха издигнати още две трибуни, на които говориха Георги Маринов (по-късно хлебарски работник в Хасково) и Георги Петров. На другия ден бяха арестувани повече от 20 души, между които Димитър Колев, Георги Маринов, Димитър Тянев и други. В инициативния комитет влизаха др. Димитър Тянев, Георги Маринов, Георги Петров, Иван Петров, Атанас Узунов, Елена Недева, Ангелина Георгиева и Димитър Колев.